

KATHOLIKUS NÉPLAP.

26. szám.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Minden hónapban egy fél év pótlékkal. Előfizethetőra Pesten a Szent-István-társulat ügyvédekénél: ezkorutca 6-ik szám. földszint, a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál.

Pest, június 28. 1854.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postán borítékban félévre 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” czimezendők. (Pesten a központi papnöveldeben.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön bekeség a jó akaratú embereknek. Luk. 2, 14.

Egyházi beszéd,

mellyet Őcs. kir. apostoli Felségének, **I. Ferencz-Józsefnek**, **Örzsébet** Bajor kiralyi herczeg-asszonyynyal történt egybekelési ünnepén 1854-ki april hó 24-én mondott Rauscher Ottmár József, bécsi herczeg-érsck.

Miként a nap fényözöne a szívárvány színjártékába oszlik fel, úgy az emberiség, melly az Isten képét tükrözteti vissza, két nemre szakad. Az egyház és alladalom nagy kérdéseiben, és mindenütt, hol az élet szinterén nagyobb tevékenységet kell kifejtteni, a férfiú áll a gáton — kezében a kard és korona; ő áll az oltárnál; ő szántja fel vasával a föld kemény kérgét; ő vezérli a bárkát a világ-tenger messze hullámain; eszméi adnak irányt és alakot a törvénynek, a tudományoknak, a művészetnek. A férfiénál esendesebb kör lön a nő osztályrészévé. Fáradhatlan munkásságának kiesinyben nagyokat kell tennie. A védtelen kisedet karjaiba fogadja s őrzi a még gyenge életet, oda ul a beteg kór-ágyához; s a ház körül éles belátással rendez mindeneket; nem követheti a férfiú merész röp-tét, de e helyett kárpótlásul esendes, kitartó erőt bír, és gazdag mély érzetet. A Mindenható fia ember fiává lön; de az Urszolgálója, kit anyjává választott, felmagasztaltatott mind azok fölött, kik férfitul származtak, s előtte meghajolnak az angyalok sorai!

Az Ur a két nemet egymásért alkotá. Midőn az első ember a még ifju természetet gyönyörű fényében megpillanta, érzé, hogy hiányzik még

valamije: mert Ádámnak nem vala társa, magához hasonló. S még egyszer mondá a Mindenható „legyen!”-t s az emberiség anyja létre ébredett. A bun, melly vészes köd gyanánt a földre nehézkedik, a frigyét, mit az Örökkévaló kötött, beszenyézé s a szívonzalom, mellyet a Legszen- tebb szentesített, tisztátalan kivánsággá aljasult, tomboló szenvedéllyé, mellyből iszonyatos vérbűnök sarjadoztak. De a Megváltó kinyujtá mentő kezét. A nemek frigyének visszaadá előbbi nagy és szent jelentőségét a keresztény házasságban. De még többet tön, szentségi méltóság-ra emelé. Az e névre érdemes szerelem fényes langhoz hasonló, melly az égfelé emelkedik u-gyan, de visszfényével a földet is megvilágítja. Legfőbb célja az Isten kiralyiszékénél van, de kegyelmétől szentesítve, a vándorlás hazájába visszahatol, s minden, a mi ott dicsőségben és fényben diszlik, mi esendes kellemmel virá-gzik, fuvalmából eredett, általa él. Az áldás, kitartó erő, melly az emberi viszonyokban rejlik, tisztelet-, vonzalom, s kötelesség érzetéből származik. Hogy a nemek egyesülése által az igazi becsülés, tiszta vonzalom, kitartó kötelesség-é- zet családi szentélylyé alakitassék, azt a szentségi malasztal áldá meg az Ur sz. lelke. Hogy általában felebarátink iránti kötelmeinket elejbé- nek tartsa, egyszerű magasztossággal hirdeti az Isten igéje: „Szeressed felebarátodat, mint önmagad- gat.” Mindazonáltal a férj és nő közti kölcsö- nös élő viszonyról így szól az apostol: „A ki fe- leségét szereti, önmagát szereti.” A keresztény házasságban mindazon érdekek tökéletes közös- sége alapittatik meg, mellyek szabad, erkölcsileg nem tiltott, s Isten előtt kedves tárgyakra ira-

nyozvák. A hajlam a kötelességgel egyesül, a házastárs, mert házastársát boldogítja, önmagát boldogítja; magáról gondoskodik, midőn társáról gondoskodik.

A pillanatnyi idő olly kevés az embernek, a föld határai nem szoríthatják meg gondolatainak röptét, nem dagadó érzelmeit. Annál kevésbé elégedhetik meg vele a keresztény, kinek megengedettett a megmérhetlen örökkévalóságba bepillantani, az idő tünde javaival. Az igazi, a keresztény házastársak szerelme, részvételével és áldozataival, miket olly örömet hoz, tulszárnyalja a mulandó életet, igen nagyra becsüli, ha szeretett társának vándorpályáját rózsákkal meghintheti; s ezentul még az Isten királyi széke előtt is vele egyesülve akar maradni. Az élő hit és áhitat mindenkor olly vonzó erővel szokott bírni, mennél inkább, ha annyira rokonlelken mutatkozik? Oh akkor ellentállhatlan erővel vonja a szívet magához. A férfiú erős szelleméhez — melly a legterhesb hivatást Istenbe vetett rendíthetetlen bizalommal követi, simul a nő, miként a szőlővessző a hatalmas tölgyhez, s az ő segedelmével ügyekszik fölfelé. Az áhitat érzelmei, melyek magokban annyi mennyei előízt rejtenek, közelebb állanak a nő szívéhez, a csendes körbe, hol a nő működik, könnyebben törnek utat; mint az élet zajló tengerébe, hol a férfiú uralkodik. Ha a férfiú keblében a gond és fáradat elnyomnak az Isten országának emlékét, a nő oda vezeti őt az oltárhoz, s itt leli meg boldogító szerelmök és hűségöknek a fensőbb kenetet! Így egészítik, így segítik egymást a házastársak, Isten iránti kötelmeikben is.

Azonban a házassági szent frigyét a házastársak nem csupán magok számára kötik. E frigyre jogot tart az egész emberiség, e frigyétől vár jobb jövőt az ég. Az emberiség életében folyton sarjadzik a sarjadék, s ha a test elhervadt, és összeromlott, akkor átszáll a lélek azon hazába, hol nincs halál és vándorlat; hogy ott kezdje meg az örök létezését, mellynek öntudata olly eltörülhetlenül él a halandó keblében; hogy kiállván itt a kísértet szigorát, ott énekelje el egyetemben az angyalokkal az örök dicsőenket. A nemek ezen egyesülése által, melly egyedül, s csupán csak a házasságban lehet jogos, nyer az ember életet. Még védtelen, gyenge, szegény, csak a zokogás könnyével és hangjával bír, de ime az atya szorgoskodása, és az anyja szerető karjai ölelik fel! Az embernek nemcsak teste, hanem lelke is a házassági társaság gondjaira bízott! Boldog a gyermek, melly keresztény családból származott! Mihelyt öntu-

datra jő, oda fölemelik őt a mennyei atyához, s szent neve az első szó, melly kiszall a gyermeknek eddig szótlán ajkain. A Legszentebb iránti tisztelet, az erkölcsi szilárdság, a lelkiösmeret gyengédsége őrangyalként környezik; önmaga fölötti uralkodásra, isteni-félelemre, és embertársai iránti szeretetre buzdítatik és képeztetik, s olly kincsét viszen el magával a szülői háztól, melly többet ér Kalifornia aranyánál!

A fonséges uralkodó ház, mellynek királyi palczáját a Mindenható Felsőged kezeibe adá, a fejedelem erényeit mindenkor egyesíteni tudá a kereszténynek s az embernek erényeivel! Sa bécsi császári palota mindenkor lakhelye volt a család legszébb erényeknek. Felsőged zsenge korától ösmeri a jókat, miket áhitat, hűség s gondosság teremnek! Bölcsőjétől környezi Felsőgedet Fenséges szüleinek példája! Felsőged nem csak a hatalom és dicsőség gazdag örökségével diszlik, mellyet Németország helyre állítója, Rudolf után egymást hosszu sorban követő apák szerettek az unoka számára; Felsőged nagyokat kezdett s mar nagyokat tön. Ezután Felsőged népének előképe leend azon igénytelen, de malaszt-dús erényekben is, mellyek egyedül a családi kör szentélyében fejlenek. Felsőged szívet keresett, s szívet lelt. A frigy, mellyet megköntendő Felsőged az oltár zsamolyához közeledik, megáldva az Úrtól, igazolni fogja, mit az arany-száju főpap mondott: „Ha egység és béke s a szerelme köti össze a férjet és nőt, akkor szállanak rájuk a legbővebb áldások.“ A fonséges királyi herczegnő, kit a legközelebbi percz Ausztria trónusán fog tisztelni, a férjben olly baráttra talál, ki a lelkek feloldozhatlan kötelmével egyesülve van vele; ki örömeit, és fájdalmait, mint sajátját érzi, ki szívet a legtisztább szeretettel tárja fel előtte; s a változékony élet minden léptein fáradhatlan részvétellel övedzi; ki oltalma leend és vigasza, boldogsága és reménye, büszkesége és dicsősége!

Ő Felsőgének a Császárnak, a Mindenhatótól nagy hivatás jutott. A bodeni tótól Erdély széléig; és Olaszországban a Pó vizétől föl egész Lengyelországba a Visztula hullámaiig, harmincznyolcz millió ember tekint rá s emberi s polgári jogainak védelmét a Felsőgtől várja. De a földadat, mellyet meg kell oldania, nem csak nagy, magasztos, hanem egyszersmind nehéz is, és sok áldozatba került már. Miként a nyári napok reggelein hűvös, éltető a lég; ugy az élet reggelén is éltető erő erősíti az embert a nap faradalmának elviselésére. Ő Felsőge ifjuságának örömeit népének áldozá. Ifjusága hajnalán kuzd-

térre szállott azon gonosz-szellemekkel, melyek fel akarák dálni az emberiség szentélyeit. A győzelem nyomban követé őt, de a szertedultakat fel kelle építeni, a zavarokat rendezni, mindenütt ujítani, éltetni, mindent a jó utra visszatartalni; ez óriási feladat s ennek dús tehetségeit bámulandó erőmegfeszítéssel szenteli. — Királyi Felsőged hivatva van, Neki az ifjúság örömeinek feláldoztáért kárpótlást nyújtani. A gyengéd érzetű sz. Agoston így szól: „Ha a nő a férjet azért szereti, mert gazdag, úgy nem tiszta, mert nem férjét, hanem férjének pénzét szereti. Ha a férjét szereti, úgy akkor is szeretni fogja, ha szegény, ha mindenkitől elhagyatott.“ Illy szerelmet fog királyi Felsőged Felsőges Férjének szentelni, s ez leend uralkodási szorgoskodásainak közötté azon sziget, mely ott van a zajló tenger közepén, a vad habok között, és rajta örökzöld bürsnyon csendesen fejlenek a rózsák és bajos ibolyák. Minden szent, minden szép, s gyengéd Erzsébet Császárnéban lelje előképét, oltalmát, gyámolát. Ferencz - József, Ausztria mentője és hőse, a törvényhozó bölcsesség ujitója, az előharcos mellett, hol az Isten s emberiség ügye felszólal; Ő mellette ragyogjon császári neje, mint a nők elseje, nemesak a korona által, mely homlokát díszíti, de még inkább az erények által, melyek a királyi szék magoslátáról meghívólag sugározzanak szét népeire.

A szülői kötelességek magasztos jelentőségét a jelenkor körülményei különösen fénybe helyezik. Európa fejlődésének, és történetének fordulási pontján áll. A jogosságnak, a kötelességnek, a boldogságnak hibás fogalma, a tévelyek, melyek az igazságot kigunyolák, s az ábrándok honába átesapongtak, olly hatalmakká nőttek, hogy az államot nyílt harcban megtámadák. A kivont kard villogása visszariasztá őket, de a szívek rejtekében is, hol születnek, le kell győzetniök. Erre a család közremunkálása szükséges, azon családe, melynek oltalma alá helyezvük a fejlő-kor napjai. A családi életnek legáltalában a hit kenetével kell bírnia, a hitével, mely meggyőzi a világot és kivánságait: s aztán, egyedül azután mondhatjuk, hogy a megújulás műve bé vagyon fejezve. Felsőged a családi élet által új joggal fog népének, és a nép jövőjének atyjául neveztetni. Hü szerelmöknek zálogai, melyekkel az Ur megáldja majd, az Istenfélelem, erkölcsi erő, a gyengéd, a szent erénynek, az igaz becsületnek tiszta légkörében fognak növekedni; minden, mi a magas atyát és szende anyát ékesíti, mindazon erények a gyermekeken fognak szászorta visszasugárzani; a

szülők fáradhatlan szorgalma által a gyermekek méltók leendenek Felsőges szülőikhez, s mint a láng lángon gyúl, a távolszázadokba fogják elvinni e szent frigy áldásait!

Urunk és Megváltónk, kinek nevében lehetjük egyedül üdvünket, midőn mindenható akaratoddal legelőször parancsoltál a természetnek, ezt Cana-Galilea városában a menyegző örömeinek nagyobbítására tevéd. Ugyanazon kegyelemmel hajolj le ezen ünnepre, melyet e szép óra ünnepe! S Te Angyalok királynéja, fordulj esdőleg, mint akkor, isteni Fiadhoz. Malasztokat osztó Megváltó Te, áld meg az uralkodó párt, mely előtted lép e szent frigyre, melyet szentségi méltósággal dicsőítél! Te kösd össze őket! Te benned váljanak ök, a Te általad összekötötték egygyé; Te általad legyen legbensőbb egységök, minden földi fölé emelve! Tiszta szívvel szolgálva Neked, legyenek nagyokká Előtted és választottaid előtt, mint nagyokká lőnek az emberek előtt; malasztid bősége harmatozzék lerájok, és maradjon velök örökké! Amen.

Három szolgáló-legény.

Egy szép és kellemes tavaszi napnak alkonyán három jó kedvű fiatal legény haladt, portól és izzadságtól elborítva az országúton, erősen sietve vándorlásuk célja, az előttük fehérlő város felé. Csupa öröm volt, látni e széles vállu, izmos karu s piros arczu suhanczokat, miként haladnak a poros országúton, kis motyóikat vállukon vive, vig eszevegés között céljuk felé. Mind a három szegény falusi zsellérek gyermekei valának, kik együtt játszották el a szerény szülőföld völgyeiben gyermekkoruk gondtalan napjait, együtt jártak a falusi iskolába, most pedig, mint felserdült legények együtt indulának el a városba, szerenesét próbálni, és beszegődni valami szolgálatba, hozván magokkal izmos munkabíró karokat, üres erszényt és reménységgel telt szívet; mert dicséretökre legyen mondva, e három derék fiu egészen másként gondolkozék, mint gondolkozik a magyar fiatalág legnagyobb része, kik szégyenlik a becsületes szolgálatot és inkább otthon henyélnek éhezve, és rongyoskodva, mintsem hogy tiszteséges szolgálat által igyekezzenek magoknak valamit érdemelni. Bizony, bizony mondom, nagyon helytelenül gondolkoznak azon fiatalok, kik a becsületes szolgálatot szégyenlik. Hiában, mindnyájan nem lehetünk gazdák, kinek tehát magának nincs módja, iparkodjék szorgalom által szerezni magának; az igyekező embert megsegíti az Isten. A munka és szolgálat nem szégyen, de szégyen ám az, ha a fiatal ember dologtalan, ha henyéléssel tölti el fiatal korának legszebb napjait, és azután dologtalansága miatt ninesen egy becsületes darab gunyája, mit magára vegyen, szégyen az, midőn a henye fiatal ember sirva néz és irigy szemmel szorgalmas társára, kinek tiszteséges öltöny fe-

di te stét. A szülőknek kellene okosabbaknak lenni tapasztalatlan gyermekeiknél, ezeknek volna kötelességök, gyermekeiket ideje korán munkára és szorgalomra szoktatni, nem pedig elfojtani bennök a jóra való hajlamot idétlen szeretetből. Ertsenek belőle azok, kik elég helytelenül azt szokták mondani gyermekeiknek: „inkább itthon kinlódjál fiam, minthogy szolgálatba szegődvének mások bolondja légy”; persze, hogy az illy okatlan tanácson kapva-kap a tapasztalatlan fiatal, és a mellett büszkébb is, minthogy nyomorult függetlenségét föleserélné tisztességes szolgálattal; pedig, be esunya dolog az, ha a szegény büszke. Az illyen szép fiukból kerül ki azután a sok lókötő, hajlandóbbak más vagyona után nyujtani meg a szükségesekeket.

Egészzen másként gondolkodék a mi három fiatal utasunk, ők elhagyván a kedves szülőföldet, messze utra keltek, hogy munkásságuknak tért keressenek, meg leven győződve arról, hogy nagyon kilizeti magát, ha a fiatal ember az apai házon kívül is lát, és tapasztal valamit a nagy világban, mert tapasztalásainak később is hasznát veszi. Szép jövőről álmodva, fáradt testtel és dobogó szívvel értek a városba, már messziről kezeikben tartván a falu „igazságát”, hogy lássa mindenki, miként ők igaz járásban vannak. Mentől beljebb haladtak a város utcáin, annál jobban nőtt esodálkozásuk; nem győztek eléggé nézni, és bámulni a sok czifra népet, nagy házakat, millyen nagy falujukban a templom sínes, és gazdag kirakatu boltokat, és mind a hármok keblében azen ohajtás támadt; vajha megfogadná őket valamelyik ezen fényes urak közül, oda ama czifra palotákba. Ohajtásuk nem sokára teljesült, találkozáván gazdája mind a háromnak. Fakuli Jóska, a legmegtermettebb, legizmosabb szál legény közöttük beszegődött egy urhoz lovasznak Pazga Ferkó, vállas zömök, szőke fiu kocsis lón egy kereskedőnél, harmadik társuknak, Spiczó Bertának, nyulánk testű és szelid ábrázatu síhedernek legutoljára akadt gazdája, abban sem volt nagy köszönet, — pedig ő volt hármok között a legjobb természetű fiu — őt elnyomorodott ember fogadta fel mindeneseinek; és ekként gazdára találván mindnyájan, érzékeny bucsut vőnek egymástól azon kikötéssel, hogy minden vasárnap fognak találkozni a templomban.

Majd meglátjuk, fognak-e birni mindazon tulajdonokkal, mellyek egy szolga-legényben megkívántatnak, ha boldogulni akar. Hej! egy szolga-legénynek sokat kell tünni, szenvedni a házi békességért, mert tudni való, hogy nem minden gazda atyja eselédeknek, sokan a gazdák közül valódi zsarnokai eselédeknek, és úgy bánanak velök, mintha rabszolgái lennének; azt szeretnék, ha dolgoznának helyettök erejeken fölül, ők pedig a mi igazságos, azt sem adják meg nekik, szivességüket, szorgalmukat pedig méltányolói egyáltalában nem tudják, a mi sokszor igen fáj a jóra való fiatal embernek. Azért a ki tünni, szenvedni, engedelmeskedni és a nap terhét viselni nem tudja, az ne álljon szolgálatba, mert keserű leszen minden megező falatja.

Rövid idő alatt kitünt, hogy Fakuli Jóska nem bir e tulajdonokkal. Szülője házánál kényen, kedven neveltetvén, nem igen szokta meg a béketürest és engedelmeséget, természeténél fogva pedig nyers, goromba, és kötekedő levén, sehogy sem birt beleszokni a szolga-legény sorba. Néhány het alatt annyira kinyíltak szemei, hogy szelid természetű gazdája sehogy sem birt vele. Dolgát hanyagul végezte és zugolódva a házbellekkel kö-

tekedett, gorombáskodott; hármot mondott neki gazdája, visszafelvetett, ha megszidta, egy héig is dult, fult; a mellett az ételbe válogatott, gazdasszonya soha sem birt kedvére főzni; szóval türehetetlen ember volt, senkise a birta kiállani; no de volt is egy évben tíz gazdája is, mert mindenütt hamar kitelt esztendeje. Ki is szivelte volna meg házánál az olyan gáncoskodó, nyers embert. Többet lévén szolgálaton kívül, mint szolgálatban, a mi kis gúnyája volt, lassanként leszakadt róla, és a különben derék fiatal legény úgy nézett ki, mint az ágról szakadt. Az illyen állapotban azután félt tőle minden jóra való gazda, nem is igen fogadtak fel valaminő helyre, mert már külseje elárulá, mit lehet tőle várni. Végre a sok gorombáskodás által annyira vitte a dolgot, hogy ha ingyen szolgát volna, sem kellett, mit volt tehát mit tennie, kapta magát, behállott katonának. Jól tette, majd ott talán megtanítják az engedelmessegre. Szegény öreg anyja pedig oda haza várta, várta sokat, mikor fog már haza jönni fia szép ruhában, tele erszénnyel, hogy öregségének gyamola legyen. Varhatod szegény anyja fadat, Isten tudja, mellyik országban fogyasztja már a prófótot.

* * *

Pazga Ferkónak egy ideig jól ment dolga; megbesülte magát, szerény, jó munkás és engedelmes vala, gazdája pedig majdnem a tenyerén hordozta. Nincs is a jó szolgának semmi baja, ha becsületes lelku gazdára talál, ki szolgájában is embertársát látja, örül elő nevetelének és úgy bánik vele mint testvérével; esukhogy a eseled se legyen bakafantos, hanem becsülje meg magát, és soha se felejtkezék meg sorsáról, alárendeltségéről.

Hej! de a mi Ferkónak elfelejtkezett ám magáról, eltűntek esukhamar a jó napok. Osszebarátkozott holmi gézengúz emberekkel, kik szép régen elfelejtették már mi a becsület, és ezek szépen ugy a jégre vitték őtet, hogy csak azon vette észre magát, midőn már ő is elvesztegette becsületét. Mihelyt szerét tehetete, ellátott a koresmába, a dolog pedig csak maradt. Vasárnaponként, a helyett, hogy templomba ment volna Istennek szolgálni, mint jó keresztény emberhez illik, pajtásaival ült össze borozni, és dozsolték együtt reggelig; más nap pedig a dolog mámoros, és boros fövel sehogy sem esett jól; illyenkor azután gazdája szidta, piszkolta és egy szál becsületet sem hagyott rajta, főleg ha munka idején alva találta, a mi pedig igen gyakran megtörtént, mert alig húzta el lábát mellőle gazdája, azonnal félre húzódott egyet szundikálni. Béres társai azután illyenkor sok mindenféle pajkosságot elkövettek vele, ösmervén természetét, hogy hamar fölforr, mint a kis esupor, még jobban inderkedtek vele a pajkos fiuk. Midőn legédesebben aludt, összekötözték kezét lábát szép esőndesen, azután lármát esaptak; hogy jó a gazda, mire azután Ferkó nagy álmosan, és ijedten felugrott, hanem lábai össze lévén kötözve úgy vágta magát a földhöz, hogy szemei szikráztak bele, tarsai pedig jót nevettek rajta. Máskor ismét alvás közben korommal szépen kipingálták képét, csinálván reá mindenféle figurákat, azután hagyták úgy kipingált képpel esufoskodni egész estig, hogy legyen mit nevetni a többieknek is.

Igy folytak Pazgának napjai, mióta elfeledkezett magáról, hanem ő mit sem gondolt ezekkel. Szegényét, gyalázatját előtte a borba, ivottegyre jó pajtásaival, ki egy fövel vala nagyobb nála, különben mindenben hasonlított hozzá. A mi bére volt, mind elhordta koresmába, ha pén-

ze nem volt, eladta ruháját, nem gondolt ő avval, ha rongyos is, csak hogy szenvedélyét kielégíthesse. Mit bánta ő, ha az egész világ danolja is a nótát:

Kis szekeres, nagy szekeres
Mind megissza, a mit keres.

mit a legénység csinált rájuk, ha pajtásával beülhetett a koresmába. Még jó lett volna, ha a magáét itta volna meg, de mikor már magának nem volt, hozzá nyúlt a máséhoz. A háztól kezdett egy is más is elveszni; a gazda pedig pörölt, szidta eselédjeit, és gyanakodott, hol egyre, hol másra, de a kárnak soha sem akadt gazdája. Hanem utoljára mégis megfogták a jó madarat. A gazda egy este rajta kapta Ferkót, a mint a szür alatt vitte volna az életet a koresmába. No de azután nem is volt maradása a háznál egy óráig is, a házi tolvajt, a henye, részeges eselédet menten elesapták a háztól.

Igy lett Pazga Ferkóból naplopó . . .

* * *

Szép az az ifju kor, ha okosan tudjuk használni! Az életnek virágos tavasza ez, tele örömmel, tele boldogsággal, ekkor fejlődnek ki az ifju kebelben a rémények, vágyak, és indulatok bimbói, ekkor rakja le alapját az ember, egész életre szóló boldog, vagy boldogtalanságának.

Szép az az ifju kor, ha okosan tudjuk használni!

Be sokan megsiratták már vén-ségükben a rosszul használt ifju kort. Sokan folsohajtottak már agg koruknak nyomoruságos napjaiban: bár csak még egyszer lehetnék fiatal, majd tudnám én okosabban használni az ifjuság erőteljes napjait, mint a könnyelmű fiatalok, kik nem tudják megbecsülni az élet drága kincsét, kik bohóágok hajhászata, és léha kicsapongások között vesztegetik el legszebb napjaikat.

Órómeknek rózsás kertje, te gondatlan arczu ifju kor, be kevesen tudnak okosan használni! . . .

A reményteljes három szolgáló-legény közül egyedül Spiczó Berta tudta okosan használni ifjusága éveit. Az ő napjai szép csöndesen folydogáltak. Minden nap meghozta a maga terhét és örömet, és Berta, mint okos fiu örömeit arra használta, hogy élete keserűségeit edesítse meg azokkal. Ha elvégezve napi munkáját, esténként kiült a kapu előtti lóczára, olly szépen, olly megelégedetten füttyörézetett magának, mi közben a csillagokon tévedtek szemei, keresve és találgatva, hogy melyik az övé — hogy bár ki látta is őt így megelégedetten füttyörézetve, elgondolá magában: e fiu sem cserélne egy beteg gróffal.

És az ekként gondolkozónak igazsága is volt, mert Berta fiatal és megelégedett vala. Ő nem ismerte azt a sok bajt, panaszt és zúgolódást, mikkel más agyafurt szolgálóknak szája untig tele van; kik nem tudnak egyebet, mint szidni, ócsárolni és rágalmozni gazdájukat, kik megcsalják a szegény gazdát elől, hátul; ha dolgozni kell, zúgolódnak, és csak akkor van jó kedvök, ha a terített asztalhoz ülhetnek, kik lopott holmik árán legénykednek a koresmában, másnap pedig tehetetlenek a munkára.

Berta tehát nem volt ollyan, „milylen a szolgáló-legények nagy része szokott lenni. Ő csöndes véru jó fiu volt, ki soha sem káromkodott, nem lopott, nem koresmázott, legfőlebb is akkor tért be a koresmába egy pár fordulóra, ha szeretője, a fúrge kis Gyöpös Julcsa is ott volt. —

Volt Bertának egy Lajos bátyja, talpig becsületes jámbor férliu, ki a vidéken híres nyirő levén, minden esztendőben kétszer bement a városba, hol őcsese szorgált, birka nyiréskor, és ügyessége által mindig szép összeg pénzt szerzett össze. Illyenkor azután előfogta őcsesét. annyit beszélt neki, miként viselje magát, ollyan szép okos tanításokat adott neki: hogy jó legyen, szorgalmatos, engedelmes, becsülje meg gazdáját, minden csekély hibáért ne zúgolódjék; hogy Berta alig győzte hallgatni a sok jó tanácsot; de azért haligatta ám szívesen, ha még egyszer annyi lett volna is, és ahhoz tartotta magát, a mint illik. Mindig eszében voltak a jó fiu-nak bátyja szavai, ki hajdan szünte szegény legény levén, becsületes, józan és szelid magaviselete által korán szép szerencséhez jutott, ki is mindig ezen szavakkal zárta be tanítását: édes őcsém, légy jámbor, szorgalmatos, Istent-féld, ugy lesz belőled valami, mert látod, egy jóra való fiatal ember sokra viheti, csak iparkodjék.

Berta mindezt elhitte annak rende szerint, de azt nem gondolta volna, hogy belőle valami legyen, nem a világról, sokkal szerényebb volt a fiu. De annál inkább gondolta gazdája, ki régei szemmel tartotta Bertának minden lépését, de azért nem szólott semmit is; természetesen levén, mentől kevesebbet szólni, hanem annál többet gondolni. Ő soha sem dicsérte meg eselédjeit, ha jók voltak, de ha valami csint követtek el, ugy le tudta őket hordani az a csöndes ember, hogy a ruha alig maradt rajtuk. Maga is rendes ember levén, végtelenül szerette a rendes és engedelmes eselédet, az illyennek azután volt is becsülete előtte, míg a kicsapongók félték tőle, mint a tüztől, mert ha szemeit összehuzta, homlokait összeráncszolta, mord tekintetével képes volt a legbatrább fiut is elijeszteni.

Berta gazdája meggyőződven sok próba és tapasztalás után hűségéről, jóságáról, és arról, hogy a kit ő régen keres magának, azt ezen jó fiuban találja föl; egy napon azon örvendetes, es nem várt hírrel lép meg Bertát: hogy őt, mint tapasztalt hű eselédet, mint józan életü szelid fiut, örökbe fogadja. Csak bamult szegény Berta, hallván szigoru gazdájának szives beszédét, kiről eddig azt sem vette észre, valjon szereti e őtet, vagy nem, miután egy jó szót sem adott neki, most meg egyszerre fiának, örökösének fogadja szép gazdaságába. De bár miként csodálkozik is, ugy lón az: hogy a szegény szolgáló-legény egy szép reggelen, mint telkes gazda ebredt föl. Megköszöné tehát szépen annak módja szerint jó gazdájának szívességét, és megígéré, hogy ezen túl még jobb leend, mind eddigelő vala. Ekkor jutott ám eszébe jó bátyjának gyakori mondása: „hogy egy jóra való fiatal ember sokra viheti.“

Lám, a jó magaviselet, szelidség, becsület-tudás és szorgalom, ezen minden szolgáló-legényben megkivántató, és nélkülözhetetlen kellékek, gyümölcsöt hozának, és megállapíták Bertának élete boldogságát; míg két tarsát az engedetlenség, gorombaság, túrhetlenség, és túnyaság, ezen gyilkosai a fiatal ember szerencséjének, a nyomoruság, gyalázat és megvetetés pelengérére állíták ki, intő példái minden fiatalnak! . . . Néhány évvel örökbe fogadtatása után meghalt Bertának fogadott apja, reá hagyvan minden vagyonát. A jó fiu alig tudta elfelejteni a kedves öreget, ki őt szerencsésé tette, s kitől vicszont olly melegen szeretették. Az idő azonban, mint legjobb orvos meggyógyítá szive fájdalmát, melynek szüntével föléledt sziveben a honvagy édes fájdalma. Lelke visszavagyott a csöndes faluba, melynek virányain

játszá el gyermekkorának boldog napjait. A városi zajos életből elkivánczozék a falusi magányba, az agg szülék karjai közé, jó testvére szerető keblére, ki szegény szolga-legény korában tanácsadója, és kalauza volt a városi élet sikamlós pályáján. Most hiszen misem kötötte őt többé a városhoz, az egy sirdombon kívül, mely jótévőjének szunyadó porait fődé, míg szülőföldére a gyermekkori édes emlékek, szerető szülék és rokonok szive vonzá. — Pénzzé tevő tehát összes vagyonát, szeretett nejevel, a takaros kis Gyöpös Julesával bucsút vön a várostól; de elválni nem tudott e helytől a nélkül, hogy jótévőjének sirját még egyszer meg ne öntözze a szeretet és hála könyveivel.

Berta haza érkezének híre menten elterjedt az egész faluban, és megtudván azt: hogy az egykori szegény szolga-legény szép összeg pénzrel tért meg a szülőföldre, volt dolga a sok találgatásnak, mendemondának, azt mondják; sőt még a gyanúsításnak is, mert a kik a meggazdagulásnak egyéb okát adni nem tudák, szépen ráfogták, hogy bizon Berta nem is igaz uton jutott birtokához. Berta példája az ifjuság közül többeket föllekesíté, kik is összeszedvén holmijokat, a városba mentek szerenését próbálni. No csak menjetek jó fiuk, a szolga-kenyér nem olyan keserű, mint sokan hinni szeretik; sőt napjainkban a becsületes szolgának sokszor jobb dolga van, mint egy némely gazdának. Legyetek becsületesek, szófogadók, szorgalmatosak, és tiszta kezűek, megtalálándjátok ti is az érdemlett szerenését, mit Isten nektek szánt.

Egy napon különös vendégek állottak be Berta házához. Az egyik szállas esontos ember, borzas hajjal és bajszszal, mi sovány arcát úgy elfódé, hogy csak nagy szeméi látszottak ki; és ez Fakuli Jóska. A másik alacsony, zömök testű, elhízott vörös arcáról, mint a csöpi lógott le a szöke bajusz, és ez Pazga Ferkó; egymáshoz pedig annyiban voltak hasonlók, hogy mindkettőjöknek — mintha ágról szakadtak volna — iszonyu rongyos gunya fődé testét. Berta alig tudott szóhoz jutni a csodálkozás miatt, meglátván a két rongyos golyhót, az egykori szép fiatalokat, kikkel együtt kezdé meg pályáját. Bánat borult jó szívére, látván, mivé tette a kin és nyomoruság egykori barátait. A viszont találkozás örömein átesvén, kölcsönösen elbeszéltek egymásnak életviszonyaikat.

„Tudod pajtás, kezdé Fakuli Jóska, miként én sor-

sommal megelégedve, kötözködő, nyers természetem miatt sok keserű-égeim valának. Gazdámval soha sem jöhettem ki, minden bántott, minden bosszantott, minnek az lön következése, hogy gorombaságaim miatt senkinek sem kellettem. A sok hanyatás után nem levén egyéb menedékem, beállottam katonának. No itt azután megtanítottak az engedelmességre. Kitöltvén nagy nehezen szolgálat időmet, haza kerültem szülőföldemre, és most ez érdemes helység kukoricza-csöze vagyok. Hej! pajtás, ki hitte volna akkor, midőn ifju kedvvel és szép reményekkel ballagtunk együtt a városba, szolgálatot keresni, hogy egykor ennyire jutok és ennyire elmaradok tőled.“

„Én pedig, folytatá Pazga Ferkó szemével hunyorgatva, e derék helységben bakter vagyok. Magam se tudom, miként jutottam e könnyü kenyérhez, hanem azt tudom, hogy egészen nekem való hivatal ez, mert nem kell mellette sokat dolgozni. Inkább kódorgok egész éjen át a faluban, túrkölvén annak módja szerint végig az utszákon, mintsem hogy dolgozzam, nem levén soha embere a munkának. Egy időben ugyan egy jó gazdám meg is jutalmazott szorgalmamért, mit én ugyan nem érdemeltem meg, csak is annyiból történt az egész dolog, hogy tudtam gazdámnak kedvében járni. Később azonban, hogy jobban megismertek, egészen máskép beszéltek ám, egyik henyének, másik korhelnek nevezett, és fele bérért sem akariak tartani, kaptam tehát, haza jöttem, elgondolván azt, hogy itthon még könnyebben megélek, és beállottam bakternek. Igaz ugyan, hogy fiatal koromban nekem is szép állmaim voltak a jövőről, és hittem, miként több ember lesz belőlem, mint a mennyi most vagyok, de ezek mind elmúltak.“

Mig e két gyönyörű virág élete történeteit beszélé, Berta lelke elandálgott a multak emlékein és sorsát társaiéval összehasonlítva, elgondolá magában: hogy minő szép és jó az a szerény magaviselet, az a szófogadó esöndes természet, mert Isten után ez teszi boldogga az embert, és báresak minden fiatal ember tudná okosan használni életboldogsága megállapítására, azt a szép, azt a mosolygó arzu fiatal kort; be sokkal kevesebb elégedetlen ember volna e világon. . . .

Gyurinka Antal.

Szent Ferencz és a bárány.

Assisi Szent Ferencz egykor Pál fráterrel Ancona tartományában vándorlott. Szent dolgokról beszéltek, dicsöiték az Urat, az erdei madarakkal együtt hangoztatva éneküket dicséretére, bárhova fordultak, az egek Ura nyomaira találtak, ki láthatatlanul vándorol a természetben, mindenütt jegyeit hagyva hátra jelenlétének. Az ő szavát hallák az öket körüllegő nyugoti szél fuvalma közt, mely forró homlukokat hüté, az ő szavát a réteken keresztülfolyó esöngedezésében, az ő kegye ajándékait látták a mezőkön illatozó virágokban, itt a földeken diszélő vetésben.

Midőn Oszimó városához közelgének, egy keeskenyájra találtak, a nyáj közt nyugoton legelt egy magányos bárányka, gyapja hófehér volt, s milly ártatlanság sugárzott ki tiszta szeméből! mindég türelmesen átengedé a nyájnak a legjobb legelőt. Ezt látva sz. Ferencz, megállt s elérzékenyülve szöit Pál társához: „Soha sem

tekinthetek egy juhoeskára, a nélkül, hogy azon báránnyal gondoljak, mely elvéve a világ bűneit. Ezért ezen ártatlan teremtmény nekem mindenk fölért kedves. Nézd csak, milly nyugalmasan s igénytelenül legel! Nem tolul előre, megelégszik a ros z elédellel is. Ellentállás nélkül engedi magát félrelököttni, s ha halálra vezettnék, sem nyitná föl száját; s pedig valószínű, ez közelgő sorsa. Lám kedves testvérem, illy alázatosan vándorolt a mi kedves Urunk is a farizeusok és irástudók közt. Az ő szeretetére kérlek kedvesem, könyörüljünk meg a szegény báránnyán. Vegyük s szabadítsuk meg azt a kecskék közepéből.“

Igy szólt, Pál frater meleg megindulással hallgatta, de semmi egyebük sem volt, mit érte adhattak volna, ros ruhájoknál, ezért igen megszorodtak. Ép akkor ment el az uton egy kereskedő, ez megkérdezte őket, miért olly leverték, s feleletökre megajándékozta őket annak írával. Örvedetes szível adtak most hálát a legjobb Istennek, a báránnyal pedig vígan szökdelt, követve sz. Ferenczet, mint egy hü kutya Urát. S midön nyugvóra leültek, a juhoeska sz. Ferencz lábaihoz feküdt, fejét a szent ölébe hajtvva, s olly ártatlanul és bizalmasan tekintte föl hozzá tiszta szemével, miként a csecsemő enyelgő, ölelő anyjához; a szent pedig körülölelé karjival a báránnyal nyakát.

Midön most a báránnyával Oszimó felé haladnának, így szólt a szeraficus atya Pál fráterhez: „E juhoeska, melyet a bakok közepéből megszabadítánk, ollyan szerencsétlen volt, a vágókés vagy farkas áldozatjává lett volna, valjon nem hasonlít-e azon ártatlanhoz, ki bünösök közt él? Sohasem találhatja meg közöttük a békét, nyugalmat és szerencsétlen lesz, s örök halállal fog meghalni, ha senki sem könyörül rajta. Ezért kedves testvérem, se pénzt, se fáradságot ne kíméljünk a lelkeknek a gonoszok közepéből, a sátn kezéből megmentésére; ez hivatásunk. Ezért keressük végig a pusztákat, ne rettenjünk el éhség és szomjúságtól; kutassunk keresztül minden zugot, üreget és barlangot; híjuk barátságos szóval, hogy feltaláljuk a szegény eltévedt juhoeskat, nehogy nyomorában elvesszen, vagy a farkas körmei közé kerüljön! Hozzuk azt vállainkba a főpásztor nyájához, hogy mi is egykor az utolsó ítéleten a báránnyoknál állhassunk!“

Illy beszédek között Oszimóba értek. A város püspöke Ferenczet s társát nagy tisztelettel fogadá, szívesen mondvva el a „hozott Istent.“ Ekkor a szent így szólt a püspökhöz.

„Főtisztelendő atya! utunkban kiszabadítánk egy szerencsétlent rablók és gyilkosok kezéből. Igen megszerettük őt, s mint tanítvány és barátunk követ bennünket. Nem volna-e számára is hely házában?“

Felele a püspök: „Mindig szívesen látott azon vendég, kit Ferencz hoz magával.“

Ekkor kinyitá a szent az ajtót, s bégrott azon a báránnyal, mely az előudvarban várt, s azonnal a szenthez futva, bizalmasan simult durva öltönyéhez. Ez módfelett megindítá a püspököt. Ki így szólt:

„Valóban jól illik a báránnyal Ferencz társaságába, miként a sas azon tanítványhoz, kit Jézus szerete.“

Midön más nap tovább akaranak haladni, nem tudták, mi tevők legyenek a báránnyal. Ferencz tehát a szan szeverinói klastrom jámbor szüzeinek gondviselésére bizá azt e szavakkal:

„Szeressétek, becsüljétek meg e juhoeskat, jól vi-

seljétek annak gondját; legyetek olly ártatlanok, tiszták, szelidek és alázatosak, mint e báránnyal.“

Örömmel fogadták a jámbor szüzek a kedves ajándékot, s a legnagyobb gondal ápolták azt, szalagokkal ékesítve nyakát. A báránnyal a kolostor előtti pázsiton legelt, kezeiből evett, ölkben nyugodott, s olly kedvessé lett a szüzeknek, mint a gyermek anyjának. Gyakran megemlékeztek Krisztusnak jegyesei sz. Ferencz szavairól. A báránnyal gyapjából egy köntöst küldének neki Poreziunkulára, mellynek sz. Ferencz annyira megörült, hogy ártatlan gyermekként mindenkit fölhívva, hogy véle vigadjon. Azután elmondá nekik e történetet, azt e szavakkal kísérvén:

„Láttátok gyermekim, minden jó tettet követi jutalma, gyakran már e földön, mindég a tulvilágon. Milly boldogoknak fogjuk magunkat egykor érezni, midön az Ur jobbánál látandjuk azon juhokat, mellyeket felkerestünk a sivatagban, s megszabadítottunk a farkas torkából, mellyeket hazavittünk a nyájhoz, visszahoztunk a lelkek pásztorának! Mennyire köszönendik ezt nekünk, mennyire fognak velünk örvedezni, s dicsérni az Urat mindörökké!“

Sz. gyermekségi ügy.

Languillat jezsuita-nya chinai térítő levele egy másik jezsuita-nyához,

Sutami kerület, 1851. jun. 30.

Tisztelendő atya!

Midön e sorokat írom, füleimbe hat a kisdetek lármás kiáltása, azon kisdeteké, kik a próféta szerint teljes dicséretet zengnek az Istennek. Az árva-házról szólók, mellyet két évvel ezelőtt építünk a pogány gyermekek számára, melly keresztény igazgatók kormány alatt levén, igen jó karban van. 1845. óta, midön a társulat itt megkezdé működését, ezerek megmentettek a pogány gyermekek közül és nem győztek bennünket áldani a szegény pogányok. A buzgóság első hevében minden jámborabb család, minden tehetősebb szüz be akarta magát iratni. Először is ezen pogány gyermekekkel, ezen valódi drágakövekkel kedveskedtek a hozzájuk érkezett térítőknék, s ezen gyermekek gyakran jobb színben voltak és jobban felnevelve, mint magok a keresztényekéi. Napról napra szaporodván a számuk, a vállalkozó keresztényeké épen olly arányban fogyott. Az elfogadott gyermekek sok családban veszekedésre és perpatvarra adtak alkalmat. A szüzek, ki anyjokká lett, unokahugai lettek; a család anyjának ujszülöttje lett; s így lassanként igen nehézzé vált, azokat egy jövedelemből kitartani. Az itteni keresztények nem bírnak azon hitbeli együgyűséggel, millyet más kerületekben tapasztaltam, hol a szegény családok eléggé gazdagoknak érzik magokat arra, hogy több gyermekeket elfogadjanak és neveljenek. Szükségesnek látam tehát, az ügy állandósítása végett egy árva-házat alapítani. A keresztények egy tért szabtak ki, mellyen hat jó tágas szoba építetett. Egy ötven éven felül levő szüz itt a fölvisgázó, ki mellett még hat szolgáló van; ő tanítgatja is és a tartomány legszükségesebb mesterségeire oktatja őket. A figyermekek egy más házában vannak, melly ismét külön kormány alatt van. Itt a legszigorubbán meg van tiltva a ki s bejárás. A fölvisgázók minden héten meglátogatják őket, megvizsgálják a